

tas. Quas autem vias docebit eos: nisi misericordia qua placabilis est: et veritate qua incorruptus est: Quorum vnum prout donando peccata: alter merita diiudicando. Et ideo vniuerse vie domini: duo aduentus filij dei: vnus miserantis: alter iudicantis. Peruenit ergo ad eum tenens vias eius: qui nullis meritis suis se liberatum videns: deponit superbiam: et deinceps cauet examinationis seueritatem: qui clementiam subuementis expertus est. **Requirentibus testamentum eius: et testimonia eius.** Intellegunt enim dominum misericordem primo aduentu: et secundo iudicem: qui mites et mansueti requirunt testamentum eius: cum sanguine suo nos in nouam vitam redemit: et prophetis atque euangelistis testimonia eius. **Propter nomen tuum domine propitiaberis peccato meo: multum est enim.** Non solum peccata mea donasti: que antequam crederem admisi: sed et peccato meo quod multum est: quia et in via non deest offensio: sacrificio contribulati spiritus: propitiaberis. **Quis est homo qui timeat dominum?** Unde incipit venire ad sapientiam. **Legem statuit ei in via quam elegit.** Legem statuit ei in via quam liber apprehendit: ne impune iam peccet. **Anima eius in bonis demorabitur: et semine eius hereditate possidebit terram.** Et opus eius hereditatem solidam instaurati corporis possidebit. **Firmamentum est dominum timebus eum.** Infirmitas esse videtur timor: sed firmamentum est dominum timentium eum: Et nomen domini quod glorificatum est per orbem terrarum firmat timentes eum. **Et testamentum ipsius ut manifestet illis.** Et facit ut testamentum ipsius manifestet illis: quia hereditas christi gentes sunt: et termini terre. **Oculi mei semper ad dominum: quia ipse euellet de laqueo pedes meos.** Nec timeam piculosa et terrena: dum terram non intueor: quoniam ille quem intueor euellet de laqueo pedes meos. **Respice in me et miserere mei: quoniam vnicus et pauper sum ego.** Quoniam vnicus populus: vnice ecclesie tue: seruans humilitatem quam nulla scismata vel hereses scidunt. **Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt: Tribulationes cordis mei: abundante iniquitate: et refrigerate caritate: multiplicatae sunt.** **De necessitatibus meis educ me.** Quoniam hec tolerare mihi necesse est: ut pleurans usque in finem

saluus sim: de necessitatibus meis educ me. **Vide humilitatem meam et laborem meum:** Vide humilitatem meam: quia nunquam me iactantia iusticie ab unitate abrupto: et labore meum quo indisciplinatos mihi permixtos suffero. **Et remitte omnia peccata mea.** Et his sacrificijs propitiaberis: remitte omnia peccata mea: non illa tamen iniunctis et ignorantie mee: antequam credere: sed etiam ista que iam ex fide viuens: per infirmitatem vel vite huius caliginem admitto. **Respice inimicos meos: quoniam multiplicati sunt.** Non solum enim foris: sed etiam in ipsa inter ecclesiam communione non desunt. **Et odio iniquo oderunt me: Et oderunt me diligentem se.** Custodi aiam meam ne declines ad imitationem eorum: et erue me a perplexitate quam mihi miscent. **Non confundar quoniam speravi in te.** Non confundar si forte insurgunt aduersum me: quoniam non in me: sed in te speravi. **Innocentes et recti adhaeserunt mihi quoniam sustinui te domine:** Innocentes et recti: non presentia corporali miscent tantum sicut mali: sed confessione cordis in ipsa innocentia et rectitudine adhaeserunt mihi: quoniam non defeci ut imitarer malos: sed sustinui te: expectans ventilationem vltime messis tue. **Redime deus israel ex omnibus tribulationibus eius.** Redime deus populum tuum quem preparasti ad visionem tuam ex tribulationibus eius: non tamen quas foris: sed etiam quas intus tolerat. **Explicit Tractatus de ps. XXV.**

Incipit Tractatus de ps. XXV.

Ipsi David.

Ipsi David: non mediatori homini christo Iesu: sed homini ecclesie iam presentate in christo stabilito: attribui potest.

Expositio prima psalmi.

Vidua me domine quoniam ego in innocentia mea ambulavi. Vidua me domine: quoniam post misericordiam quam tu mihi progasti innocentie mee: habeo aliquod meritum cuius viam custodiui. **Et in domino sperans non infirmabor.** Nec tamen etiam sic in me: sed in domino sperans permanebo in eo. **Proba me domine et repta me:** Me quid tamen occultorum meorum me lateat: proba me domine et tempta me: notum me facies: non tibi quem nihil latet: sed mihi atque hominibus. **Are renes meos et cor meum.** Adhibe medicinale purgatorium quasi ignem delectionis

Alia lra.
t dimitte.

Alia lra.
terub eia.

Alia lra.
t libera.

Alia lra.
t ingressus su.

Alia lra.
t timeat.

Alia lra.
t ereditabit.

Alia lra.
t erue.

nibus et cogitationibus meis. // Quoniam misericordia tua ante oculos meos est. Quoniam ne illo igne consumar: non merita mea: se misericordia tua qua me ad talē vitā pduxisti ante oculos meos ē. Et complacui in veritate tua. Et quia displicuit mihi meū mendaciū: complacuit autē veritas tua: placui etiā mihi cuz illa ē in illa. // Non sedi cum cōcilio vanitatis: Non elegi apponere cor meū his qui puidere conant: quēadmodū qd fieri non pōt rerū transeuntū pfunctōne beati sint. Et cum iniqua gerētib⁹ nō introibo. Et quia ipa causa est omnīū iniquitātū: ideo cū iniqua gerentibus: absconditā pscientiam nō habeo. // Odio habui cōgregationē malignorū: Et autem veniat ad ipsum conciliū vanitatis: cōgregationes malignorū sūt quas odio habui: Et cum impijs nō sedebo. Et ideo cū tali cōcilio: cū impijs nō sedebo: id est placitum nō collocabo: et cū impijs non sedebo. // Lauabo inter innocētes manus meas: Adūda faciā inter innocētes opera mea: Lauabo inter innocētes man⁹ meas: quibus amplexabor sublimia tua. Et circūdabo altare tuū dñe. Et audiam vocē laudis tue: Et discam quēadmodū te laudem: Et enarrē vniuersa mirabilia tua. Et cū didicero: exponā omnia mirabilia tua. // Dñe dilexi decorē domus tue: Dñs mihi et noticiā sui: et salutē dabit: quis me auferet ei ecclesie tue. Et locū habitatiōis glorie tue. Ubi habitans glificaris. // Ne pdas cuz impijs animā meā: Ne q̄ simul perdas cuz his qui te oderūt animā meā: que dilexit decorē dom⁹ tue. Et cuz viris sanguinū vitā meā. Et cum his qui primū oderūt. Nā duobus preceptis decorat domus tua. // In quorū manibus iniquitates sunt: Ne itaq̄ me pdas cū impijs: et cū viris sanguinū: quorū opera iniqua sunt. Vertera eorū repleta est muneribus. Et qd eis ad optinendam salutē eternā datū est: ad accipiendā hui⁹ seculi munera conuerterūt: existimantes questū esse pietatē. // Ego autē in nocetia mea ambulavi: redime me et miserere mei. Valeat mihi ad pfectionem liberatiōis tm̄ precīū sanguinis domini mei: et in pīculis hui⁹ vite misericordia tua nō deserat me. // Pes me⁹ stetit in rectitudine: Dilectio mea non

Alia lra.
† Odium eccle-
siæ malignantiū

Alia lra.
† ingressus sū.

Alia lra.
† directo.

recessit a iusticia tua: In ecclesijs benedicā te dñe. Nō occultabo eis quos vocasti benedictionē tuā domine: qm̄ dilectioni tue subiniero primi dilectionē.

Prefatio in secundam expositionē eiusdem psalmi.

Paulus apostolus cū legeret: audiuit nobiscum sanctitas vestra: sicut scriptū est: inquit: Veritas in christo Iesu deponere vos fm̄ priorē puerlationē: veterē hominē: eū qui corripit fm̄ cōcupiscētijs deceptiōis. Renouamini autē spiritu mētis vestre: et induite nouū hominē: qui fm̄ deū creatus est in iusticiā et sanctitate veritatis. Et ne aliquis arbitretur deponendā eē aliquā substantiā: quēadmodū se exponiat qd tunica: aut aliqd forinsec⁹ accipiendum: quō accipit aliquis vestimentū: q̄si ponens vnā tunicā et sumens alterā: et carnalis iste intellectus nō pmitteret homines agere in se intus spiritualiter qd precipiebat apostol⁹: secus⁹ ē et exposuit quid esset: exuite veterē hominē: et induite nouū. Letra em̄ lectionis ipsius ad eūdem intellectū ptinent. Aut quippe quasi dicenti: et quomō me exuitur⁹ sum veterem: aut quomodo induitur⁹ sum nouū: An ipse tertius homo sum depositur⁹ veterē hominē quē habui: et accepturus nouū quē nō habui: vt tres homines intelligant: et sit in medio q̄ deponit veterē hoīez et accipit nouū: Ne q̄ quisq̄ tali carnali cogitatione impeditus: minus faceret q̄ iubet: et nō faciens excusaret se de obscuritate lectionis: dicit in cōsequētibus: Quapropter deponētes mendaciū: loquimini veritatē: Et ecce hoc est deponere veterem hominē: et induere nouum: Quapropter deponētes mendaciū: loquimini veritatem: vnusquisq̄ cum primo suo: quia sumus inuicem membra. Ne autē quisq̄ vestrū ita cogitet fratres: cum christiano loquēdam veritatē et cum pagano mēdaciū: cū primo iubemur loq̄ veritatē. Proximus tuus ille est: q̄ tecū natus est ex adam et eua. Omnes primi sumus cōditione terrene natiuitatis. Et aliter frater illa spe celestis hereditatis: primū tuū debes putare omnē hominē: et anteq̄ sit christianus. Non em̄ nosti quid sit apud deū: Quomō illū psciuerit deus ignoras. Aliquādo quem irrides adorantem lapides: cōuertitur et adorat deum fortasse religiosus q̄ tu qui eum pauloante irridebas. Sunt ergo primi nostri latētes in his ho-

minibus qui nōdum sunt in ecclesia: et sūt longe a nobis latentes in ecclesia. Ideoq; q nō scimus futura: vnūquēq; primū habemus: nō solū cōditōe mortalitatis hūane qua i hac terra eadē sorte deuenim⁹: s; etiā spe illius hereditatis: q; nō scim⁹ qd futurū sit q modo nihil ē. Ergo attrēdite cetera i induēdo nouū hoīez ⁊ exuēdo veterē. **B**eponētes inq; mēdaciū: loq;mini veritatē vnusq;sq; cū primo suo: q; sum⁹ inuicē membra: **T**raſcimini et nolite peccare. Si p;pterea irascēris seruo tuo q; peccauit: ne tu ipse pecces irascere tibi. Sol nō occidat sup iracūdiā vestrā. **I**ntelligit quidē scdm tpus fratres: q; ⁊ si ex ipa hūana p;ditōe ⁊ infirmitate mortalitatis quā portam⁹ surripit ira christiano: nō debet diu teneri ⁊ fieri pridiana: **E**xice illā de corde anteq; occidat lux tua visibilis: ne te deserat lux illa inuisibilis. **S**ed ⁊ aliter bñ intelligit: q; ē noster sol iusticie veritas christ⁹: nō iste sol q; adorāt a paganis ⁊ manicheis: ⁊ videt etiā a pctōrib⁹: s; ille alius cui⁹ veritate natura hūana illustrat: ad quē gaudēt angelī. **D**oim enim infirmitate acies cordis: ⁊ si trepidant sub radijs ei⁹: ad eū tñ p;replan- dū p; mādāta purgant. **C**uz cepit iste sol in homie habitare p; fidē: nō tantū i te valeat iracūdiā q; in te nascit: vt occidat sup iracūdiā tuā: id est deserat christ⁹ mentē tuā: q; nō vult habitare christ⁹ cū iracūdiā tua. **V**idet em̄ quasi ipse a te occidere: cū tu ab ipo occidas: q; ira cuz inueterauerit odiū fit: cū factū fuerit odiū: iam homicida es. **D**is em̄ q; odit fratrem suū homicida est: sic dicit **I**obes ap̄ls. **I**te ipse dicit: q; ois qui odit fratrem suum: in tenebris manet. **E**t nō mirū si ille i tenebris manet: a quo occidit sol. **A**d b; forte etiā p;tinet qd audist i euāgelio: **P**erclitabāt nauigiū i stagno ⁊ dormiebat **I**esus. **N**auigam⁹ em̄ p; quoddaz stagnū: ⁊ vent⁹ ⁊ p;celle nō desunt: tēptati- onib⁹ quotidianis huius seculi p;pe cōplect nostrū nauigiū. **U**n autē fit: nisi q; dormit **I**esus: **S**i nō dormiret i te **I**esus: tēpsta- tes istas nō patereris: sed trāquillitatē haberes inter⁹ cōuigilāte tecū **I**esu. **Q**uid ē autē dormire **I**esu: **F**ides tua q; est d; **I**esu obdormiuit. **S**urgūt p;celle stagni hui⁹: vi- des malos florere: bonos laborare: tēpta- tio est: fluctus ē. **E**t dicit aīa tua: **D**eus deus: ipsa est iusticia tua vt mali floreat: boni laborēt. **B**icis deo: ipa ē iusticia tua: ⁊ de⁹ tibi: ipa est fides tua. **N**ec em̄ tibi p-

missi. **A**d b; christian⁹ fact⁹ es: vt i seculo isto flores. **L**orq;ris: q; hic mali florēt: qui cū diabolo postea torquebunt. **S**ed vñ hoc dicit: vñ fluctib⁹ stagni ⁊ tēpstate turba- ris: **Q**uia dormit **I**esus: id ē q; fides tua q; ē de **I**esu sopita ē in corde tuo: **Q**uid fa- cis vt liber⁹? **E**xica **I**esu ⁊ dic: **M**agister perim⁹. **M**ouēt em̄ incerta stagni: p;mius. **V**igilabit ille: id est redit ad te fides tua: ⁊ adiunāte illo: p;siderabis i aīa tua: q; ea que dant modo malis: nō cū illis p;seuera- bunt: **A**ut enim viuētes eos deserūt: aut a moriētib⁹ deserunt. **T**ibi autē qd p;mittit manebit ieternū: illis qd tēporaliter cōce- dit cito tollit. **F**loruit em̄ vt flos senū. **D**is em̄ caro senū: **A**ruit senū: et flos decidit: vñ autē dñi manet ieternū. **N**one ergo dorsum ad id qd cadit: et faciē ad illud qd manet. **V**igilate christo iam tēpstat illa nō quatiet cor tuū: nō opplebūt fluct⁹ nauim tuā: q; fides tua impat ventis ⁊ flucti- bus: ⁊ trāſiet piculū. **A**d hoc em̄ p;tinet fra- tres totū id qd dicit **A**p̄lus: de exuēdo ve- terē hoīez: **T**raſcimini ⁊ nolite peccare: sol nō occidat sup iracūdiā vestrā: neq; locuz det diabolo. **U**et⁹ q; dabat locū: nou⁹ nō det: **Q**ui furabat iā nō fure. **U**et⁹ q; fura- bat: nou⁹ nō fure. **I**pse hō est: vñ hō est. **A**dā erat: christ⁹ sit. **E**letus erat: nou⁹ sit: ⁊ cetera q; ibi sequūtur. **S**ed psalmū videa- mus paulo diligent⁹: q; cuz quisq; p;fice- rit i ecclesia: necesse ē: patiat malos in ecclesia. **S**i nō eos cognoscit q; talis ē: q; quā mul- ti mali murmurent aduersus malos. **Q**uō facilius vnus sanus fert duos egrotos: q; duo egroti se inuicē singulos. **I**taq; b; p;re- cipim⁹ fratres: **A**rea ē ecclesia hui⁹ tēporis: sepe dixim⁹: sepe dicim⁹: ⁊ paleam habet ⁊ frumentū. **N**emo querat exire totā paleā: nisi tempore ventilatiōis. **N**emo ante tem- pus ventilationis deserat aream: quasi dñs non vult pati peccatores: ne preter aream inuentus: prius ab auib⁹ colligat: q; in- grediatur in horreū. **Q**uomodo enim hoc fratres dicamus attendite: **G**rana cū ce- perint triturari: inter paleas iaz se nō tan- gunt: ita quasi non se nouerint: quia inter- cidit palea: et quicunq; longius atten dit aream paleam solam putat: **N**isi diligen- tius intueat: nisi manū porrigat: nisi spiri- tu oris: id est flatu purgāte discernat: dif- ficile peruenit ad discretionem granorū. **E**rgo aliquādo et ipsa grana ita sunt qua- si seiuincta abinuicem ⁊ non se tanguntia:

ut putet unusquisque cum profecerit quod solus sit. **H**ec cogitatio frater Helia temptavit tamen vi-
rum: et dixit ad deum: sicut etiam apostolus commemorat: prophetas tuos occiderunt: altaria tua suf-
foderunt et ego remansit solus: et querunt animam
meam. Sed quod dicit illi responsuri divinitus:
Reliqui mihi septem milia viros qui non cur-
vaverunt genua ante baal. **N**on dixit ei: habes
alios duos aut tres filios tibi. **N**oli inquit pu-
tare te solus: alia inquit septem milia sunt: et solus
te putas. Itaque brevementer precipimus ut dice-
re ceperamus: intendant mecum fraterna sanctitas
vestra: et afflit misericordia dei in cordibus no-
stris: ut sic a nobis intelligat ut fructificet:
et in vobis operetur. Audite brevementer: Quisquis
adhuc malus est: non putet neminem bonum esse:
quisquis bonus est: non putet se solus bonum esse.
Tenentis hoc: Ecce repeto: videte quia dico.
Quisquis malus est: interrogans conscientiam suam et
male sibi renunciatis: non arbitretur neminem bo-
num esse. Quisquis bonus est: non arbitretur se solus
bonum esse: et non timeat bonum esse in commixtione
malorum: quia veniet tempus ut inde segreget.
Adhuc enim hodie cernimus: Ne perdas cum
impis animam meam: et cum viris sanguinum vi-
tam meam. Quid enim est: ne cum impiis perdas:
Ne simul perdas: Quare timeat ne similis perdat:
Unde enim dictum deo: quia modo simul nos pa-
teris: Quos pateris filii: noli perdere filii. Et
hoc habet totum psalmum. quem volo brevementer cum
sanctitate vestra considerare: quia brevis est.

Expositio secunda.

Judica me domine: **M**olestia vo-
ta et quasi piculosa optat sibi ut iudi-
cet. Quid est iudicari quod optat:
Discerni se optat a malis. Alio loco eundem
ter dicit de ipso iudicio discretiois: Judica
me domine et discerne causas meas de gente non
sancta. **O**ndit quod dixerit iudica: ne tanquam
sine iudicio: quia boni et mali modo intrant in ec-
clesiam: et boni et mali eant in ignem eternum: In-
dica me domine: Quare. **O**mnino ego in inoce-
ntia mea ambulavi: et in domino speras
non movebor. Quid est in domino speras:
Ille titubabat inter malos qui non in domino sperat.
Hinc factum est ut scismata fierent. **T**repida
verunt inter malos cum ipsi peiores essent: et quasi
nolent esse boni inter malos. **S**i frumenta
essent usque ad tempus ventilationis: palea in area
toleraretur. Sed quia palea erat: flauit ventus
ante ipsam ventilationem: et rapuit de area pa-
leam et proiecit in spinas. Et palea quidem inde
proiecta est: si nihil quod remansit frumentum so-
lus est: Non volat ante ventilationem nisi palea:

Alia lra.
et infirmabor

Remanet autem et frumentum et palea. **V**enti au-
tem vo palea cum venerit tempus ventilationis:
Hoc dixit iste: In innocentia mea ambulavi:
et in domino speras non movebor. **S**i enim spera-
ueris in homine: visus sum fortasse ipsum homi-
nem aliqui male viuente: nec eas vias tenen-
tem quis vel didicit vel docet in ecclesia bonas:
sed quis diabolo docete sectatur est: Sed quia
spes mea in domino erat: titubante homine tumba-
bit spes mea: et cadente homine cadit spes
mea. Quia vero in domino speras non movebor:
sequitur. **P**roba me domine et septima me:
Viresces meos et cor meum. Quid est
viresces meos et cor meum: **T**re delectatio-
nes meas: vire cogitationes meas: **C**or pro
cogitationibus: vires pro delectationibus posuit:
ne aliquid mali cogitet: ne aliquid mali me de-
lectet. **A**lii autem vires vires meos. **I**gne ubi
tui. **I**n vires cor meum: **C**alore spiritus tui. **B**e-
quo calore alibi dicit: Et non est qui se abscin-
dat a calore eius: Et dicit quod igne dominus dicit: **I**ane
veni mittere in terram: **E**rgo sequitur. **O**mnino
misericordia tua ante oculos meos
est: et coplacui in veritate tua. **H**oc est
non in homine placui: sed in te placui tibi ubi tu
vides: et non timeo si displiceam ubi homines
vident: sicut ait apostolus: **O**pus autem suum probet
unusquisque: et tunc in semetipso tamen habebit gloriam
et non in altero. **N**on sedi cum consilio va-
nitatis: **H**oc quod est: non sedi: intendant san-
ctitas vestra: quia modo videt deus: dicit: non sedi.
Aliquis non es in consilio et ibi sedes: **V**erbi
gratia: in theatro non sedes: sed cogitas thea-
trica: contra quod dictum est: vire vires meos. **I**bi
sedes corde: quis non sis ibi corpe. **C**ontin-
gat autem ut tenearis ab aliquo et ibi colligeris:
aut aliquod officium primum faciat te ibi sedere:
Quomodo potest hoc euenire: **C**ontingit ex officio
pietatis ut seruo dei sit necessitas in amphitheatro
esse. **L**iberare volebat nescio quem
gladiatorum: fieri posset ut sederet et expecta-
ret donec ille exiret quem liberare cupiebat:
Ecce non sedit in consilio vanitatis: quis illic
corpe sedere videret. Quid est sedere: **N**on
sentire cum his qui ibi sedent: **N**on si presens non
feceris: non ibi sedisti. **S**i absens feceris:
sedisti ibi. **E**t cum iniqua gerentibus
non introibo. **O**dio habui con-
gregationem malignorum: **E**videtis quia
intus est. **E**t cum impiis non sedebo.
Lauabo in innocentibus manus meas.
Non aqua ista visibili lauas manus quam pie
cogitas de operibus tuis: et innocens es coram
oculis dei: quia et est altare coram oculis dei: quo

Alia lra.

et odio o-
stia maligni

Alia lra.

et in innocen-

Ingressus est sacerdos qui pro nobis se primus obtulit. Est celeste altare: et non amplectitur illud altare nisi qui lauat manus in innocentibus. Nam multi altare hoc tangunt indigni: et tolerat deus pati iniuriam ad tempus sacramenta sua. Sed nunquid fratres mei: quod sunt parietes isti: sic erit hierusalem celestis? Non quod recipis cum malis intra parietes istos ecclesie: ita recipies cum malis in sinu abrahe. Non ergo timeas: laua manus. **Et circumdabo altare domini.** Ubi offeris vota domino: ubi preces fundis: ubi conscientia tua pura est: ubi dicis deo qui sis: et si aliquid est in te forte quod displiciat deo: curat ille cui confiteris. Laua ergo in innocentibus manus tuas: et circumdabo altare domini ut audias vocem laudis. Hoc enim sequitur. **Et audias vocem laudis: et enarrent vniuersa mirabilia tua.** Quid est ut audias vocem laudis: ut intelligam inquit? Hoc est enim audire coram deo: non quod sonos istos quos multi audiunt. et multi non audiunt. Quia multi ad nos audientes sunt: et ad deum surdi sunt. Quia multi habentes aures: non habent illas aures de quibus dicit Iesus: Qui habet aures audiendi audiat. Ergo quid est audire vocem laudis? Bona si potero adiuvante misericordia domini: et orationibus vestris. Audire vocem laudis: est intelligere intus: quia quicquid in te mali est de peccatis tuis: quicquid boni in iustificationibus: dei est. Ita audis vocem laudis ut non te laudes quia bonus es. Nam laudando te bonum: sis malus. Bonum enim te fecerat humilitas: malum te facit superbia. Conuersus eras ut illuminareris: et perversione tua factus es luminosus: factus illustratus conuersioe. Sed a quo? Nunquid a te? Si a te perversus posses illuminari: nunquid posses tenebrari: quia tecum es semper. Quare illuminatus es: quia conuertisti te ad aliud quod tu non eras. Quid est aliud quod tu non eras? Deus lumen est: Non enim tu lumen eras: quia peccator eras. Deus lumen est. Bicit enim apostolus eis quos vult audire vocem laudis. Fuisse enim aliquando tenebre: nunc autem lux. Quid est fuisse aliquando tenebre: nisi veteres homines? Nunc autem lux. Non sine causa lux est quia fuisse iam dudum tenebre. Quare nisi quia illuminati estis? Noli putare tempus esse lucis: illa est lux quia illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Tu autem per tempus: per malam voluntatem: per auersionem tuam: tenebratus eras: modo lues. Sed subiecit statim: ne superbiat illi quibus dictus est: nunc autem lux. et addidit: in domino. Sic enim ait: Fuisse aliquando tenebre: nunc autem lux in domino.

Ergo si propter dominum nec lux. Si autem idem lux: quia in domino: quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non accepis? Hoc enim ipse apostolus dixit alio loco hominibus superbis: et volentibus sibi tribuere quod dei est. et de bono sic gloriaris quasi de suo: sic eis dicit: Quid enim habes quod non accepisti? Si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis? Qui dedit humili: aufert superbo: quia quod dedit potest auferre. Ad hoc enim pertinet fratres si tamen exposui quod volui: Exposui autem quantum potui: et si non quantum volui: ad hoc pertinet quod ait: Lauabo in innocentibus manus meas: et circumdabo altare tuum domine ut audiam vocem laudis tue: id est ex ipso bono meo: non de me presumam: sed de te qui dedisti: ne laudari velim de me in me: sed de te in te. Ideo sequitur: Et audiam vocem laudis tue: et enarrent vniuersa mirabilia tua: non mea sed tua. Et iam videte fratres: videte amatorem illum dei de deo presumente: positum inter malos: rogantem deum ut non conperdat cum malis: quia non errat deus in iudicando. Tu enim cum videris homines in vnum locum intrasse: putas eiusdem meriti esse: deus autem non fallitur: noli timere. Tu iudicante vento discernis paleam a frumento. Ventum vis flare tibi: et tu non es ventus: sed optas tibi flare ventum. Et cum ventilabro utrumque excusseris: ventus leue tollit: graue manet. Quia ergo venit ad iudicandum aream: Nunquid deus querit alterum qui secum iudicet ne perdat cum malis bonos? Non itaque timeas (securus est enim bonus etiam in medio malorum) et dic quia audis. **Domine dilexi decorum domus tue.** Bonum dei ecclesia est. Adhuc habet malos: sed decor domus dei in nobis est: in sanctis est: Ipsi decorem domus tue dilexi. **Et locum habitationis glorie tue.** Quid est hoc? Et hoc dicam: ad illud scilicet pertinet subobscurum aliquantum. Adiuvet me dominus. et intentio cordis vestri ab eodem domino inspirata: qui dat locum habitationis glorie sue. Bixit prius decorum domus tue: et exponit quid sit decor domus dei. Locus inquit habitationis glorie tue. Non sufficit dicere locum habitationis dei: sed locum habitationis glorie dei. Que est gloria dei? Beatus qui paulo ante dicebat: ut et qui sit bonus: non in se sed in domino gloriatur. Quia enim peccauerunt et egent gloria dei. In quibus ergo sic habitat deus ut de bonis suis ipse glorificetur: ut non sibi velint tribuere et quasi proprium vendicare quod ab illo acceperunt: ipsi pertinent ad decorum domus dei. Nec discerni illos vellet scriptura:

nisi qz sunt qdā q donū dei habēt: z nolūt in deo glari sed in se: habēt qdē donū dei sed nō ptinēt ad decorē domi dei. Qui enī ptinēt ad decorē domus dei: in qbus habitat glia dei: ipi sūt locus habitationis glie dei. In quib⁹ aut habitat glia dei: nisi q sic glorianē vt nō in se s; in domio glorient: Ergo qz dilexi decorē domi tue: id est oēs q ibi sūt z gliam tuā qrit: sed nō psumpsi in hoie: z nō psumpsi ipiis: z nō introibo: z nō sedebo in cōgregatiōe eoz: qz ita fui in ecclesia dei: quid mihi retribues: Seqtur que respōdeamus. **Ne p̄das cum impijs aiam meā z cum viris sanguinu vitā meam. In quoz manibus iniquitates sunt: dextera eoz repleta ē munerib⁹.** Munera nō solū pecunia ē: nō solū aux z argentū: non solū xenia sunt: neqz oēs qui accipiūt ea accipiunt munera. Aliqñ enī accipiunt ab ecclesia. Qd dico Petri⁹ accepit: dñs accepit: loculos habuit: ea q mittebat Judas auferbat. Sed qd est accipe munera: Prop̄ munera laudare homiez: adulari homini: palpare blandiēdo: iudicare p̄tra veritatē p̄p̄ munera: Prop̄ q munera: Nō solū p̄p̄ aurū z argētū: z hmoi aliqd: s; etiā ppter laudē. Qui iudicat male mun⁹ accipit: z munus quo nihil inani. Datuit enī illi manus ad accipiendū iudiciū lingue aliene: z pdidit iudiciū p̄cie sue. Ergo in quoz manib⁹ iniquitates sunt: dextera eoz repleta ē munerib⁹. Videtis frēs qz coraz deo sūt: z i quoz manib⁹ nō sūt iniquitates: nec dextera eoz repleta ē munerib⁹: utiqz corā deo: z n̄ pnt nisi deo dicere: tu scis: si possunt nisi illi dicere: Ne cōperdas cum impijs aiam meā: z cū viris sanguinu vitā meā: qui solus pōt videre: qz nō accipiunt munera. Verbi cā: cōtingit vt duo hoies habeāt cām apud seruū dei: nemo nisi suā iustā dicit causā. Nā si iniquā putaret cāz suā: iudicē nō quereretur: Et ille se putat iustā cām habere: z ille. Veniunt ad iudicē: anteq̄ pferat snia: ambo dicūt: am plectimur iudiciū tuū: quicqd iudicaueris absit vt respuā. Quid z tu dicis: Iudica qd vis: tantū iudica: proorsus si in aliq̄ repugnauero anathema sim. Ambo amant iudicē anteq̄ iudicet. Cū enī data fuerit snia: cōtra vnū erit: z neuter eoz scit cōtra quem futura ē. Ille ergo si vtriqz placere voluerit: accipit mun⁹ laudē hoim. S; accepto munere isto: videte qd mun⁹ amittit:

tat: accipit qd sonat z transit: pdit qd dicitur: z nūq̄ transit. verbum dei sp̄ dicit: nūq̄ trāsit. vbi hois mox vt dictū fuerit: trāsit: tenet iania: dimittit solida. Si aut deū intueat: platur⁹ est sniam cōtra vnū: considerato deo sub quo iudice illā p̄fert. Ille aut cōtra quē plata fuerit: z si iam effringi nō pōt: qz tenet iure forte nō ecclastico: s; p̄ncipum seculi: qui tantū detulerūt ecclie vt quicquid in ea iudicatū fuerit: dissolui nō possit: Si ergo effringi n̄ pōt: iā nō vult intueri se: z cecos oculos dirigit in iudicē: detrahit quātū pōt. Placere illi inq̄t voluit: diuini fauit: aut aliquid ab illo accepit aut timuit illū offendere: accusat qsi accepta sint munera. Si aut paup habuerit cōtra diuitē: z p paupere fuerit iudicatū: dicit idē diues: accepit munera. Que munera a paupere: Quid inquit paupere: z ne resp̄benderet: qd cōtra pauperem fecerit: oppressit iusticiā: z ptulit cōtra veritatem sniam. Cū q̄ necesse sit vt hoc dicat: vide te nō posse dici ab his qui munera nō accipiunt: nisi corā oculis dei qui solus videt q̄s accipiat: z q̄s nō accipiat. **Ego autem i innocētia mea ambulauit redime me: z miserere mei. Pes meus stetit in rectitudine.** Cōcussus suz quidē vndiqz scādalis z tēptatiōib⁹ rep̄bendentū iudiciū humane temeritatis: s; pes me⁹ stetit in rectitudine. Quare i rectitudine: Quia sup̄ dixerat: z i dño sperās nō moueboz. Quid q̄ cludit: **In ecclesijs bñdicā te dñe.** Id ē in ecclesijs nō me bñdicā: qsi cert⁹ de hoibus: s; te bñdicā in opib⁹ meis. Hoc ē enī bñdicere deū in ecclesijs frēs: sic viuere vt p mores cuiusqz bñdicat de⁹. Nā q bñdicat dño lingua: z factis maledicit: nō i ecclesijs bñdicat dño. Lingua p̄p̄ oēs bñdicūt: s; n̄ oēs factis. Quidā voce bñdicūt: quidā moribus. In quoz aut morib⁹ non inueniunt qd aiunt: faciunt blasphemari deū: vt illi qui nōdū intrāt eccliaz: q̄uis amēt pctā suā: z iō nolūt eē xpiani: tñ excusant se p malos vt blādiānt sibi seducētes seipos z dicāt: Quid mihi p̄suades vt xpian⁹ sim: Ego fraudē a xpiano passus sū: z nūq̄ feci. Falsū mihi iurauit xpian⁹: z ego nūq̄. Et cuz ista dicūt: impediunt a salute: vt nihil eis p̄sit: nō quidē qd iā boni sint: s; qd medio criteri mali. Quomodo enī nihil pdest ap̄re oculos si sit q̄sqz in tenebris: ita nihil pdest esse in luce si clausi sūt oculi. Ita z pa

ganus quidē: vt d illis potius loquamur: velut bñ viuētib: patētib: oculis ē in tenebris: qz n̄ agnoscit lucē suā dñm: **Christia** nus aut male viuēs: i luce quidē est: nō nī si dei: s̄ clausis oculis. **N**ale viuēdo enim videre eū nō vult: in cui⁹ noīe tanq̄ cecus ē in lumine cōstitut⁹: nulla visione veri luminis animatus. **Explicit Tractat⁹ de ps. xxv. Incipit Tractat⁹ de ps. xxvi.**

Ipsi dauid priusq̄ liniretur.

Pro christi loq̄t: cū accedit ad fidē. Expositio prima psalmi.

Dominus illuminatio mea et salus mea que timebo.

Bis mihi et nōciā sui: et salutes dabit: q̄s me auferet ei: **B**is protector vite mee: a quo trepidabo. **B**is repellet om̄s imper⁹: et insidias hostis mei a nullo trepidabo. **B**ū appropinquāt sup me nocētes: vt edat carnes meas.

Bū accedūt me nocentes ad cognoscēdū et insultandū: vt se mihi p̄ferāt: mutastū me in melius: vt maledico dente nō me cōsumant: sed potius carnalia desideria mea.

Qui tribulant me inimici mei:

Nō solū qui me tribulāt amico aio rep̄bēdentes: et a p̄posito reuocare volētes: sed etiā inimici mei. **Ipsi infirmati sunt et ceciderūt.**

Bum ergo id agūt studio defendendi sn̄az suā: infirmi facti sūt ad credenda meliora: et verbū salutis: p qd facio qd eis displicet: odisse ceperūt. **Sic cōsistat aduersū me castra: non timebit cor meū.**

Aduersus me aut si cōtra dicētū cōspirans multitudo cōsistat: non timebit cor meū: vt in eoz p̄te transfugiā. **Si insurgat in me bellum: i hoc sperabo.**

Si exurgat in me p̄secutio hui⁹ seculi: in hanc quā cogito petitionē figam spem meaz.

Unā petij a dño hanc requiram:

Unā enī petitionē petij a domino: hāc requirā.

Ut inhabite in domo dñi oēs dies vite mee.

Ut q̄ diu in hac vita suz: nulle aduersitates me excludāt de numero eoz: qui vnitatē et veritatē dñice fidei p orbē terrarum tenent.

Et cōtepler delectationē dñi.

Eo fine scz vt i fine perseuerāte appareat mihi spēs delectabilis quā facie ad faciē cōtepler.

Et p̄tegar a tēplo eius.

Et absorpta morte i victoria: immortalitate induar effectus tēplū ei⁹.

Qm̄ abscondit me in tabernaculo suo in die maloru meoru:

Qm̄ abscondit me in dispen-

satione incarnati verbi sui in tpe tēptationum: quibus mortalis vita mea subiacer.

Proterit me in abscondito tabernaculi sui.

Proterit me corde credentē ad iusticiā.

In petra exaltauit me:

Et vt manifestū etiā fieret ad salutē: qd credidi in sua firmitate fecit eminere p̄fessionē meā.

Et nūc ecce exaltauit caput meum super inimicos meos.

Qd mihi seruat in finē: quādo et nunc cū corpus mortuū ē ppter p̄ctū: sentio ecce mentem meā seruire legi dei: nec me duci captiuū sub reuelante lege peccati.

Circūui et imolauī in tabernaculo ei⁹: hostiā iubilatōis.

Consideraui orbē credentē in christum: et in eo qd pro nobis t̄p̄aliter deus humiliatus est gaudēs laudari eū.

Tali enī hostia delectatur.

Cantabo et psallā dño.

Corde atq̄ ope: letabor in dño.

Exaudi dñe vocē meā quā clamaui ad te:

Exaudi dñe vocē meā interiorē: quā in aures tuas forti intentiōe direxi.

Miserere mei et exaudi me.

Miserere mei et exaudi me in ea.

Tibi dixit cor meū q̄siui vultū tuū:

Non enī hominib⁹ me ostentaui: s̄ in secreto vbi solus audis.

Tibi dixit cor meū q̄siui nō a te aliqd extra te p̄miū: s̄ vultū tuū.

Vultū tuū dñe requirā.

Huic inquisitioni p̄seueranter instabo: nō enī vile aliqd: sed vultū tuū dñe requirā: vt gratis te diligā: qz p̄ciosius aliqd nō inuenio.

Ne auertas vultū tuū a me:

Et inueniā quod q̄ro.

Ne declines in ira a sermo tuo.

Ne te querēs: in aliud incurrā: qd enī hac pena grauius amātū et q̄renti veritatē vultus tui.

Adiutor me⁹ esto: ne derelinquas me:

Qm̄ hanc inueniā nisi tu adiuues: ne derelinquas me.

Neq̄ despicias me deus salutaris meus.

Neq̄ contēnas qd mortalis eternū audz inq̄rere: tu enī deus sanas plagā p̄cti mei.

Qm̄ pater me⁹ et mater mea dereliquērunt me:

Quoniam regnum seculi huius et ciuitas seculi hui⁹: ex quibus temporaliter et mortaliter natus sum: dereliquērunt me: querentē te: et despiciētē que promittebant: cum id qd quero dare nō possent.

Dominus autē assumpsit me.

Dominus autē: quia potest ipse dare mihi se: assumpsit me.

Legē mihi cōstitue dñe in via tua.

Ad te igitur tendēti: et ad tantā professionē perueniētī: ad sapientiam a timore inchoanti. Legem mihi

Alia lra.
† vociferatōis.

Alia lra.
† psalmū dicā.

Alia lra.
† exquisiuit te facies mea.

Alia lra.
† faciē tuam.

Alia lra.
† faciem⁹

Alia lra.
† pone.